

Oszwald Bálint

jogballgató (PTE-ÁJK), az ÓNSZ Bűnügyi Tagozatának tagja

Költségvetési csalás és pénzmosás: kapcsolódási pontok a bűncselekmények között

I. Bevezetés

Napjainkban az ország pénzügyi rendszerének védelme, a gazdálkodási rendszer stabilitása kiemelt társadalmi és kormányzati célkitűzésként jelenik meg. Hasonló érdeke mind a polgároknak, mind a kormánynak a szervezett bűnözéssel szembeni fellépés, a bűnszervezetek elleni küzdelem, amely közvetetten hozzájárul az állam gazdasági stabilitásához is. Mind a költségvetési csalás, mind a pénzmosás az állam gazdasági rendjét, pénzügyi stabilitását, a pénzügyi rendszer működésébe vetett bizalmat, illetve a pénzügyi intézmények és a gazdaság egyéb szereplőinek törvényes működését is képes aláásni.¹

Kutatásomban a hangsúlyt a két bűncselekmény közötti kapcsolódási pontokra helyeztem, amely során az esetleges értelmezési nehézségeket, valamint a hazai ítélkezési gyakorlat ellentmondásait, és megállapításait vizsgáltam.

I.1. Költségvetési csalás

Az államháztartás az állam gazdálkodási rendszerének egésze, amelyet több alrendszer alkot. Ennek legnagyobb és legfontosabb alrendszere a központi költségvetés, amely többek között a redisztribúció (újraelosztás) megvalósítója.² A központi költségvetés az állami funkciók finanszírozását teljesíti, ez tekinthető elsődleges feladatának. A költségvetésnek van bevételi, illetve kiadási oldala is, előbbi közjogi és magánjogi bevételek alkotják. Az adók tipikusan az állam közjogi bevételeinek számítanak.³ Az államháztartás bevételeinek biztosításához, és a költségvetés prudens működéséhez fűződő társadalmi érdekek védelmét szolgálja a Büntető Törvénykönyv (továbbiakban: Btk.) XXXIX. Fejezete, amely a költségvetést károsító bűncselekményeket tartalmazza.⁴

A költségvetési csalás tényállását a 2011. évi LXII. törvény emelte be új bűncselekményként a korábbi Btk.-ba, hatálya az ezt követő év január 1-jén kezdődött. Ezt megelőzően a törvény az elkövetési magatartást adócsalás néven rendelte büntetni. A költségvetési csalás tényállása az új Btk.-ba a korábbi szabályozással lényegében azonos szöveggel került át, a jogalkotó célja az új –

¹ *Belovics Ervin – Molnár Gábor – Sinku Pál: Büntetőjog 2. Különös Rész. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó, Budapest 2019. 788. o., 814. o.*

² *Szilóvics Csaba: Pénzügyi jog. Novissima Kiadó, Pécs 2023. 45. o.*

³ *Szilóvics: i. m. 48.o.*

⁴ *Molnár Gábor: Gazdasági bűncselekmények. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó, Budapest 2009. 302. o.*

már a 2011. évi módosításban is szereplő – szabályozással elsősorban az volt, hogy az absztrakció magas fokán szabályozza az elkövetési magatartásokat, minden költségvetést veszélyeztető magatartásra kiterjesztve azt.⁵

Angyal Pál a költségvetési csalás (adócsalás) három támadási fokát különböztette meg: sérti az állam közjogias vagyoni jogi követelésén alapuló jogát, veszélyezteti az állami köztevékenység zavartalanságát, illetve sérti az állampolgároknak az adóteher arányos megosztására vonatkozó jogilag biztosított érdekét.⁶

Az adócsalás röviden azt a magatartást jelenti, amikor a központi költségvetésbe valaki nem fizet be adót, illetve jogosulatlanul adókedvezményt vagy visszatérítést vesz igénybe, és ezzel a költségvetésnek kárt okoz. A bűncselekmény immateriális (eredményt tartalmazó) jellemvonásának gyakorlatban történő megállapítása egyszerű feladat, hiszen az adózás elmaradása szükségképpen magában hordozza a költségvetés által elszenvedett kárt is.⁷ A költségvetési csalás tényállásának elemzésétől tanulmányomban eltekintek, ehelyett az egyes kapcsolódási pontok vonatkozásában említtem a tényállás releváns fordulatait.

I.2. Pénzmosás

A szervezett bűnözés nemzetközi elterjedésével hatalmas pénzösszegek halmozódtak fel a különböző bűnszervezetek körében. Ez a folyamat az Európában is kialakuló piacgazdaságok megjelenésével vált nyilvánvalóvá, amely szükségszerűen magával hozta az Európai Unió válaszát. Nemzetközi szinten már ezt megelőzően is születtek eredmények a pénzmosással szembeni küzdelem vonatkozásában. A magyar szabályozásra döntő befolyást gyakorolt, és gyakorol a mai napig a nemzetközi, illetve uniós szabályozás.⁸ A nemzetközi normaanyagból a teljesség igénye nélkül említhető a pénzmosásról, a bűncselekményből származó dolgok felkutatásáról, lefoglalásáról és elkobzásáról szóló, 1990. november 8-án kelt Strasbourgi Egyezmény, valamint az Európa Tanács pénzmosásról, a bűncselekményből származó jövedelmek felkutatásáról, lefoglalásáról és elkobzásáról, valamint a terrorizmus finanszírozásáról szóló, Varsóban, 2005. május 16-án kelt Varsói Egyezménye. A nemzetközi, illetve uniós normák figyelembevételével alkotta meg hazánk a hatályos, pénzmosásra vonatkozó jogszabályait.⁹ Az egyezményeken, illetve nemzetközi szerződéseken kívül jelentős szerepet játszik a pénzmosás elleni küzdelem terén a

⁵ *Belovics – Molnár – Sinkovits*: i. m. 788. o.

⁶ *Molnár Gábor Miklós*: Az adócsalás. Doktori értekezés. Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola, Pécs 2011. 83-84. o.

⁷ *Balogh Ágnes – Tóth Mihály*: Magyar Büntetőjog Általános rész. Osiris Kiadó, Budapest 2015. 95-96. o.

⁸ *Belovics – Molnár – Sinkovits*: i. m. 811-813. o.

⁹ Például a Btk. 399. §-401. §, illetve a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozásának megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII törvény. (továbbiakban: Pmt.)

MONEYVAL, a pénzmosás és terrorizmus finanszírozása elleni intézkedések ellátásával megbízott, Európa Tanács mellett működő ellenőrző testület.¹⁰

A bűnszervezetek érdeke, hogy a törvénytelen forrásból származó vagyon eredetét elleplezzék, és törvényes forrásból származóként tüntessék fel.¹¹ Ennek megvalósulási formája a pénzmosás. Gál István László e bűncselekmény kriminológiai fogalmát egy olyan legális gazdasági művelet leplezése alatt folytatott illegális gazdasági szolgáltatásként definiálja, amelynek eredményeként a bűncselekménnyel szerzett vagyon eredete igazolhatóvá válik, megszabadulva annak felismerhetően jogellenes mivoltától.¹² A pénzmosás jellemzően olyan bűncselekmények elkövetéséhez kapcsolódik, amelyek jelentős összegű bevételhez juttatják az elkövetőket, illetve amelyekből rendszeres jövedelemre tesznek szert.¹³ Ezen magatartások pedig közvetlenül vagy közvetetten, de a pénzügyi rendszerbe vetett bizalmat is képesek megingatni.¹⁴

Mind a költségvetési csalás, mind a pénzmosás tehát kapcsolódik valamilyen szinten az állam pénzügyi rendszeréhez,¹⁵ közvetetten a bevételek kieséséhez, ezáltal pedig hozzájárul a költségvetés, illetve az államháztartás károsításához. Négy fő szempont alapján vizsgáltam a bűncselekmények közötti kapcsolatot, ezek:

- 1) a bűncselekmények (büntetlen) utócslekményként való vizsgálata,
- 2) a költségvetési csalás és a pénzmosás kapcsolata az adózatlan jövedéki termékek vonatkozásában,
- 3) az offshore-, illetve adóparadicsomként is hivatkozott országok szerepe a bűncselekmények elkövetésében, illetve
- 4) a hazai joggyakorlat eredményei.

II. Kapcsolódási pontok

II.1. Az utócslekmények

Az utócslekmények körében elsősorban az egység-halmazat kérdéskört, valamint a látszólagos halmazat feloldási elveit kell röviden megemlíteni. Bűncselekmény egység akkor áll fenn, ha az elkövetőnek egy különös részi bűncselekmény törvényi tényállásának kimerítésében állapítják meg a büntetőjogi felelősségét. Egy bűncselekmény valósul meg, ha a bűncselekmény törvényi tényállási

¹⁰ Papp Zsófia: Az Európai Unió pénzmosás elleni első és második irányelvének és a FATF ajánlásainak eltérő rendelkezései. *Iustum Aequum Salutare* 2006/1-2. sz. 231. o.

¹¹ *Belovics – Molnár – Sinkovics*: i. m. 811. o.

¹² Gál István László: A pénzmosás új magyar szabályozása 2021-től. *Büntetőjogi Szemle* 2021/1. sz. 24. o.

¹³ Tóth Mihály – Nagy Zoltán: Magyar Büntetőjog Különös rész. Osiris Kiadó, Budapest 2014. 516. o.

¹⁴ Gál István László: A pénzmosás hatályos büntetőjogi szabályozása Magyarországon. Magyar Nemzeti Bank. <https://www.mnb.hu/letoltes/pszafhu-rtfkonf-gali.pdf> (2023. 11. 12.) 9. o.

¹⁵ Tóth – Nagy: i. m. 519. o.

elemeit az elkövető egyszer meríti ki maradéktalanul.¹⁶ Ha valaki egy másik személytől ellopja a táskáját, amikor az nem figyel, egy bűncselekményt valósít meg, tehát egységről beszélhetünk.

Bűnhalmazat akkor létesül, ha az elkövető egy vagy több cselekménye több bűncselekményt valósít meg, és azokat egy eljárásban bírálják el.¹⁷ Halmazat lehet alaki, illetve anyagi halmazat. Látszólagos a halmazat, ha úgy tűnhet, hogy az elkövető egy vagy több magatartása több bűncselekményt is megvalósít, valójában azonban őt egy bűncselekmény miatt vonják felelősségre. A látszólagos halmazat tehát egység, azaz a bíróság jogerős ügydöntő határozatában egy bűncselekmény elkövetése miatt állapítja meg a terhelt felelősségét.¹⁸ Látszólagos alaki halmazat esetében az elkövető egy magatartással, látszólagos anyagi halmazat esetében több magatartással valósít meg látszólag több bűncselekményt.¹⁹ A látszólagos anyagi halmazat három elv segítségével oldható fel:

- a) *Összeolvadás*: A cselekmények sorrendjétől függetlenül az egyik a másikba beleolvad. Általában azonos jogtárgysértés valósul meg, több bűncselekmény törvényi tényállását is kimeríti az elkövető, ugyanakkor őt csak az egyik elkövetése miatt vonják felelősségre. Ugyanazon sértettel szembeni szóbeli becsületsértés beleolvad az azonos alkalommal elkövetett rágalalmazásba (azonos jogi tárgy sérül, az enyhébb jogtárgysértés viszont beleolvad a súlyosabbba).²⁰
- b) *Önállóltan rész-cselekmény*: Egy megvalósított bűncselekmény korábbi stádiumát jelenti, az elkövető ilyenkor csak a súlyosabb stádium miatt felel.²¹ Ha egy személy megkísérel egy emberölést, de nem jár sikerrel, majd másnap sikeresen véghez viszi cselekményét, csak szándékos emberölés befejezett alakzata miatt vonják felelősségre, a kísérlet miatt nem. A jogirodalom ezt az esetet nemegyszer, mint büntetlen előcselekményt említi.²²
- c) *Büntetlen elő-, illetve utócselekmény*: A költségvetési csalás, valamint a pénzmosás közötti kapcsolat relevanciája az elő-, és utócselekmények körében érzékeltethető. A látszólagos anyagi halmazat kiküszöbölésének körébe tartoznak azon esetek is, ahol az elkövető több

¹⁶ Balogh – Tóth: i. m. 228. o.

¹⁷ A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 6. § (1) bekezdés

¹⁸ Dékány Ádám: A látszólagos bűnhalmazat II. rész: A látszólagos anyagi bűnhalmazat. *Ügyészek Lapja*. <https://ugyeszeklapja.hu/?p=3502> (2023. 11. 06.)

¹⁹ Balogh – Tóth: i. m. 238. o.

²⁰ Uo.

²¹ Csemáné Váradi Erika – Görgényi Ilona – Gula József – Horváth Tibor – Jacsó Judit – Lévay Miklós – Sántha Ferenc: *Magyar Büntetőjog, Általános rész*. Wolters Kluwer Kiadó, 2017.

²² Uo.

cselekménye látszólag több bűncselekmény törvényi tényállását is kimeríti, viszont vagy az elő-, vagy az utócselekményt a jogalkotó büntetlenül hagyja. Ez természetesen csak dogmatikailag helytálló megfogalmazás, egyetértek Ambrus Istvánnal abban, hogy a gyakorlatban – noha az elő-, illetve az utócselekmény enyhébb jogtárgysértése miatt az elkövető büntetőjogi felelősségét nem állapítják meg ezen magatartások vonatkozásában – a büntetékiszabáskor azok mégis, mint súlyosító körülmény merülnek fel.²³ Így tehát a szó szoros értelmében mégsem nevezhetők büntetlen cselekményeknek. A könnyebb értelmezhetőség végett a későbbiekben a büntetlenség kifejezést használok. Az utócselekmény büntetlenül hagyása két esetben merülhet fel. Az első, amikor az utócselekmény nem növeli a korábbi cselekménnyel okozott sérelmet, hanem azt csupán fenntartja. Erre példa az, ha az elkövető az ellopott vagyontárgyat utóbb megrongálja vagy megsemmisíti. Földvári József szerint *„megrongálás, megsemmisítés esetében nincs tehát sem új irányú, sem új vonatkozású társadalomra veszélyesség, de az első cselekmény társadalomra veszélyességének fokozódása, növekedése sem állapítható meg.”*²⁴ Második esete az önfeljelentés veszélyét magában hordozó bűncselekmény. A bírói gyakorlat emberieségi okokra tekintettel hagyja büntetlenül ez esetben az utócselekményt, hiszen arról van szó, hogy az elkövető úgy tudná csak elkerülni az utócselekmény elkövetését, ha ezzel felfedné a korábbi bűncselekmény elkövetését.²⁵ Mind a költségvetési csalás, mind a pénzmosás tanúsítása értékelhető, mint utócselekmény.²⁶

A költségvetési csalás, mint utócselekmény értelmezése előtt röviden említtem annak elkövetési módjait. A bűncselekmény első alapesete szabályozza az adókötelezettség alá tartozó vagyon tekintetében más tévedésbe ejtését, tévedésben tartását, illetve a valótlan tartalmú nyilatkozat tételét, valamint a valós tény elhallgatását.²⁷ Ezen elkövetési magatartások utalnak az adófizetési kötelezettség jogosulatlan elmulasztására. A tényállás ezen fordulatát azon adózók valósíthatják meg, akik az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény személyi hatálya alá tartoznak.²⁸ Ők a fizetési kötelezettség elsőszámú címzettjei. A törvény az adóbevallást egy aktív magatartásként szabályozza, az adózó kötelezettsége az adó, a mentességek és a kedvezmények

²³ Ambrus István: Egység és halmazat- régi dogmatikai kérdés, új megközelítésben. Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Szeged 2014. 258-259. o.

²⁴ Ambrus: i. m. 286. o. Idézi: Földvári József: Az egység és halmazat határesetei a büntetőjogban. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest 1962. 239. o.

²⁵ Balogh – Tóth: i. m. 242. o.

²⁶ Uo.

²⁷ Btk. 396. § (1) bekezdés

²⁸ Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (továbbiakban: Art.) 6. § (1) bekezdés

bevallása.²⁹ A Btk.-ban szabályozott költségvetési csalás bűncselekmény első fordulata többek között ennek a kötelezettségnek a szándékos elmulasztásával valósul meg.³⁰ A jogalkotó meghatároz egy aktív magatartást, amelynek tanúsítására az adóalany köteles, és ha a kötelezettség teljesítésére meghatározott idő eredménytelenül telik el, a bűncselekmény megvalósul. Ebben a tekintetben tehát egy tiszta mulasztásos bűncselekményről beszélünk, amely tehát passzív magatartással, a bűncselekményből származó vagyon bevallásának elmulasztásával valósul meg.

Ma Magyarországon viszont a jogalkotó emberességi szempontok miatt nem bünteti a költségvetési csalást, mint utóselekményt.³¹ Ha az elkövető a vesztegetésből származó pénzt az adóbevallásában nem tünteti fel, mint egyéb jövedelem, azzal a költségvetési csalás tényállási elemei is maradéktalanul megvalósulnak. A korábban említett, emberességi okok miatt azonban az elkövető büntetőjogi felelősségét csak a vesztegetés elkövetésében állapítják meg, a költségvetési csalás elkövetésében nem.³²

Ezáltal pedig az is kijelenthető, hogy a költségvetési csalás ma Magyarországon csak legális forrásból származó jövedelemre követhető el. Ha az elkövető bármilyen korábbi bűncselekményből származó anyagi javakat az adóbevallásában nem tüntet fel, anyagi halmazat megállapítására nincs lehetőség, ekkor a két bűncselekmény között a kapcsolat csupán látszólagos, amit az utóselekmény büntetlenül hagyásával lehet feloldani.³³

A pénzmosás ezzel szemben az utóselekmény büntetlenül hagyása alóli egyetlen, nélkülözhetetlen kivétel. A jogalkotó a pénzmosás társadalomra veszélyességét, illetve az annak felderítéséhez fűződő nemzetbiztonsági, bűnüldözési érdeket fontosabbnak ítélte, mint a humánusabb megoldás (nevesül az utóselekmény büntetlenül hagyása) megtartását. Több érv is alátámasztja ezt: a bűncselekményből származó anyagi javak felhasználásának nem szükségképpen előfeltétele a pénzmosás. Az elkövető nem köteles a pénzt tisztára mosni, azt is megteheti, hogy kis összegekben kezdi elkölteni azt. A másik érv a pénzmosás büntetendősége mellett, hogy a bűncselekmény önálló jogi tárggyal rendelkezik, nem alkalmazható tehát az azonos jogtárgysérelem körében említett feloldási elv. A pénzmosás jogi tárgya a szervezett bűnözéssel szembeni fellépéshez fűződő társadalmi érdek, illetve a pénzügyi szektorba vetett bizalom.³⁴ Ezért – a korábbi példánál maradva – abban az esetben, ha az elkövető a vesztegetésből származó pénzösszeget úgy próbálja elrejtetni, hogy fiktív számlákat kiállító számlagyárat hoz létre, ezzel igazolva a befolyt vagyon törvényességét, akkor pénzmosás büntette tárgyában is megállapítható a bűnössége az

²⁹ Art. 49. § (1) bekezdés

³⁰ Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont

³¹ *Balogh – Tóth*: i. m. 242. o.

³² Uo.

³³ *Gál István László*: A költségvetési csalás és a tőkepiaci visszaélések. JURA 2018/1. sz. 37. o.

³⁴ *Gál*: A pénzmosás hatályos büntetőjogi... 9. o.

alpbűncselekmény mellett. Ekkor feloldódik az utócelekmény főszabály szerinti büntetlensége, tehát a Btk. büntetni rendeli a pénzmosást, mint utócelekményt. Ilyenkor a két bűncselekmény anyagi halmazata valódivá válik.³⁵

Azonban fontos megemlíteni, hogy egyre gyakrabban³⁶ mellőzik a bűnösség megállapítását a pénzmosásban akkor, ha a bűncselekményből származó anyagi javakat bankszámlák között átutalja, vagy arról a készpénzt felveszi. Ha az elkövető szándéka csupán a haszon realizálására, a lelepleződés elkerülésére irányul, és nem a vagyon eredetének eltitkolását célozza, az büntetlen utócelekménynek minősül. Ekkor természetesen fogalmilag nem is valósul meg pénzmosás.³⁷

II.2. Adózatlan jövedéki termékek

A jövedéki termékekkel kapcsolatos hatályos szabályozás hosszú, ellentmondásos múltra tekint vissza, amelynek ismertetésétől eltekintek. A költségvetési csalás tényállása kerettényállás, csak az elkövetési magatartásokat szabályozza, azt más adóval, illetve költségvetéssel kapcsolatos jogszabályok teszik értelmezhetővé. Ilyen háttérjogszabály a jövedéki adóról szóló 2016. évi LXVIII. törvény is, amely a második alapesetet tölti meg tartalommal. A jogszabály értelmező rendelkezéseiből kiderül, hogy a jövedéki termékek adókötelesek,³⁸ adózatlan jövedéki termék birtoklására magánszemély nem jogosult. Jövedéki terméknek egyebek mellett tipikusan a dohánygyártmány, a sör, az alkoholtermék, illetve az energiatermék (gázolaj, benzin, fölgáz, szén) tekinthető.³⁹ Ennek tisztázása abból a szempontból is fontos, mivel a jövedéki termékek vonatkozásában mind a költségvetési csalás (második alapesete), mind a pénzmosás bűncselekménye (negyedik alapeset) elméletben megállapítható akkor, ha a jövedéki termék után az elkövető nem fizet adót. Az elhatárolás problematikusságát szemlélteti az is, hogy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 2020-ban több, mint 400 esetben folytatott büntetőeljárást dohánygyártmányokkal összefüggésben, ebből több mint 300 költségvetési csalás, illetve nagyjából 100 gazdaság bűncselekményének a gyanúja miatt került elrendelésre.⁴⁰

Az elhatárolás aktualitását szemlélteti, hogy a Btk. 2020-as módosítása (amely az gazdaság bűncselekményt hatályon kívül helyezte, és azt, mint a pénzmosás negyedik alapesete kezdte szabályozni) előtt is bonyolult, jogalkalmazók számára is kihívást jelentő feladat volt az adózatlan

³⁵ Balogh – Tóth: i. m. 242. o.

³⁶ 9.B.245/1119.

³⁷ Mezei Kitti: A pénzmosás egyes esetei a gyakorlat tükrében, különös tekintettel a saját és gondatlan pénzmosásra. Kúria. <https://kuria-birosag.hu/en/node/17519> (2023. 11. 15.)

³⁸ A jövedéki adóról szóló 2016. évi LXVIII. törvény (továbbiakban: Jöt.) 3. § (1) bekezdés 1. pont

³⁹ Jövedéki termékek meghatározása. Nemzeti Adó- és Vámhivatal. <https://n9.cl/xgd49> (2023. 11. 16.)

⁴⁰ Lengyel Tibor: A pénzmosás és a költségvetési csalás elhatárolási kérdései adózatlan jövedéki termékek tekintetében. Belügyi Szemle 2021/9. sz. 1513. o.

jövedéki termékek vonatkozásában a költségvetési csalás, illetve az orgazdaság elhatárolása.⁴¹ Az orgazdaság, mint önálló bűncselekmény a Btk. 2020-as módosításával megszűnt, annak második alapesete (jövedéki termékre elkövetett orgazdaság) a költségvetési csalás második alapesetébe épült be,⁴² az egyéb elkövetési magatartások pedig a pénzmosás negyedik alapesetébe. Így tehát a költségvetési csalás és a pénzmosás elhatárolása bír relevanciával. Mielőtt a kritikusabb, jogalkalmazói problémákat is felvető elhatárolási kérdéseket ismertetem, a két bűncselekmény releváns alapeseteit szükséges megemlíteni. A Btk. 396. § (6) bekezdése (költségvetési csalás második alapesete): „...*aki a jövedéki adóról szóló törvényben, valamint a felbatalmazásán alapuló jogszabályban megállapított feltétel hiányában vagy hatósági engedély nélkül jövedéki terméket előállít, megszerzi, tart, forgalomba hoz, vagy azszal kereskedik, és ezzel a költségvetésnek vagyoni hátrányt okoz.*” Ezzel párhuzamba állítva a pénzmosás negyedik alapesete [Btk. 399. § (4) bekezdés]: „*Pénzmosást követ el az is, aki a más által elkövetett büntetendő cselekményből származó vagyont a) megszerzi, felette rendelkezési jogosultságot szerez, vagy b) megőrzi, elrejt, kezeli, használja, felhasználja, átalakítja, átruházza, elidegenítésében közreműködik.*”

Ha a bűncselekmények közötti alapvető különbségeket vizsgáljuk, akkor arra a megállapításra jutunk, hogy költségvetési csalás esetében adóbevétel-csökkentő bűncselekményről, míg pénzmosás esetében más által adózás alól elvont jövedéki termékre elkövetett bűncselekményről beszélhetünk. Az eltérő minősítés alapja tehát csupán az, hogy a termék elvonását ki követte el.⁴³

Fontos mindenekelőtt annak megemlítése, hogy aki jövedéki terméket jogosulatlanul állít elő, ott nem merül fel értelmezési probléma, azt a gyakorlat egységesen költségvetési csalásnak minősíti.⁴⁴ Kutatásomban ebből kifolyólag a jövedéki termékek megszerzésére, tartására és elidegenítésére helyeztem a hangsúlyt, amely magatartások elméletben két különös részi tényállás kimerítésével is megvalósulnak. Kiindulópontként azt kell meghatározni, hogy adózatlan jövedéki termék előállításával, megszerzésével, birtoklásával adófizetési kötelezettség keletkezik, és amelynek elmaradása a költségvetésnek vagyoni hátrányt okoz.⁴⁵

Látszólag úgy tűnhet, hogy az elkövető ugyanazon magatartásával – jövedéki termék megszerzése, tartása, kereskedelme – mindkét bűncselekmény törvényi tényállását kimeríti, hiszen az adózatlan jövedéki termék megszerzése, átruházása, elidegenítésében való közreműködés, vagy forgalomba hozatal mind a költségvetési csalás, mind a pénzmosás elkövetési magatartásaival megvalósítható. A kollízió kiküszöbölése érdekében meg kell vizsgálni a látszólagos alaki halmazat

⁴¹ Lengyel: i. m. 1512. o.

⁴² Btk. 396. § (6) bekezdés, korábban, mint orgazdaság: Btk. 379. § (1) bekezdés b) pont

⁴³ Fülöp Ádám Máté – Rimóczy István: A jövedéki bűnözés és a pénzmosás kapcsolata a kábítószer-büntetőjog tükrében. Ügyészek Lapja. <https://ugyeszeklapja.hu/?p=3392> (2023. 11. 24.)

⁴⁴ Uo.

⁴⁵ Jöt. 6. §-7. §

feloldási elveit. A halmazat magyarázó elvei közül a szubszidiaritás, illetve az alternativitás nem merülhet fel, hiszen ezek esetében a jogalkotó a törvényi tényállásban meghatározza alkalmazási körüket. Szubszidiárius bűncselekmény tényállásában legtöbbször megtalálható a „*ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg*”⁴⁶ fordulat, míg az alternativitás esetében a „*ha más bűncselekmény nem valósul meg*”⁴⁷ kitétel. Ez alapján tehát két kiegészítő elv maradt: a specialitás, illetve a konzumpció.

A specialitás elve a *lex specialis derogat lege generale* szabályon alapul, azaz, ha az elkövető egy magatartásával egy általánosabb különös részi tényállást, valamint egy speciálisabb, konkrétabb tényállást is megvalósít, akkor a büntetőjogi felelősségét csak az utóbbi, speciális bűncselekmény elkövetésében állapítjuk meg.⁴⁸ Ezt az elvet alkalmazva a két bűncselekményre láthatjuk, hogy a költségvetési csalás tényállása többtelemekeket [speciális adójogi feltételek, speciális a bűncselekménnyel érintett termékkör, illetve eredmény (vagyoni hátrány)] tartalmaz a pénzmosás negyedik alapesetéhez képest. Ebből is látszik, hogy az általános elemeken túl a költségvetési csalás egy szűkebb kört ölel fel, ami megalapozhatja a pénzmosás helyetti megállapíthatóságát.⁴⁹

A konzumpció elve a bűncselekmények közötti látszólagos halmazat feloldására nem feltétlenül helytálló. A konzumpció szabálya azt jelenti, hogy a súlyosabb jogtárgysértés konzumálja az enyhébbet, így az kerül megállapításra. Azonban a konzumpció elve nem csupán annyit jelent, hogy a „súlyosabb elnyeli az enyhébbet”, mivel a büntetőjogban nem létezik olyan elv, amellyel a büntetési tétel mértékére alapozva kiküszöbölhető lenne a halmazati értékelés. A specialitás elve alkalmazását támasztja alá az a jogirodalmi álláspont is, amely a látszólagos alaki halmazat feloldási módszerei között sorrendet állít: először vizsgálandó a szubszidiaritás, alternativitás, azt követően a specialitás, és csak ezek fennállásának hiányában a konzumpció.⁵⁰

Említhető továbbá, hogy a Btk. a pénzmosást egy bűnkapcsolati tényállásként szabályozza, azt szükségszerűen meg kell, hogy előzze egy előcselekmény. Ez az előcselekmény a jövedéki termék megszerzése esetén a költségvetési csalás második alapesetét szintén kimeríti. Mivel Magyarországon legálisan adózatlan jövedéki terméket birtokolni adóraktárakban lehet (a Jöt. értelmező rendelkezései értelmében szabálytalanságot követ el, aki adóraktáron kívül birtokolja azt), így az adózás alól történő elvonás megvalósítja a költségvetési csalás bűncselekményét. Ha az azt megszerző személy cselekménye pénzmosás lenne, akkor amellett szükségszerűen ki kellene terjeszteni a büntetőeljárást az alapcselekményre, a költségvetési csalásra is. A probléma akkor merül fel, ha az előcselekmény elkövetője az eljárás során ismeretlen marad: ekkor egy

⁴⁶ Btk. 222. §

⁴⁷ Btk. 195. §

⁴⁸ Balogh – Tóth: i. m. 239. o.

⁴⁹ Lengyel: i. m. 1520-1521. o.

⁵⁰ Lengyel: i. m. 1521-1522. o.

többlettényállás keletkezik, amelynek egyetlen célja a pénzmosás megállapíthatósága.⁵¹ Ennek folytán elvállik az adózatlan jövedéki terméket birtokló pénzmosásnak minősített cselekménye a költségvetési csalástól. Az adójogi rendelkezések viszont kimondják, hogy a jövedéki adó fizetésére valójában a pénzmosást megvalósító személy a kötelezett, akinek magatartása vagyoni hátrányt okoz a költségvetésnek. Ennek eredménye, hogy büntetőjogi és adójogi értelemben elkülönül egymástól a költségvetésnek kárt okozó személye és felelőssége, hiszen a cselekmény pénzmosásként történő értékelése nem keletkeztet e tekintetben a termék birtokosának költségvetést károsító büntetőjogi felelősséget.⁵²

A pénzmosás, továbbá az illegális áruk – jelen esetben a jövedéki termékek – forgalmazását megvalósító bűncselekmények magatartásai átfedik egymást, elkövetési tárgyuk megfeleltethető a pénzmosás tárgyának (büntetendő cselekményből származó vagyon). Elhatárolásukat emiatt nem lehet egyszerűen arra alapozni, hogy az áru az első tettesi magatartás után már bűncselekményből származik, miután ez a jövedéki termékekkel kapcsolatos büntetőjogi szabályok kiüresedéséhez vezetne.⁵³ Egyetérték tehát azon szerzőkkel, akik szerint a jövedéki termékre elkövetett költségvetési csalás speciális viszonyban áll a pénzmosás tényállásával, az előbbi bűncselekmény elkövetését szükséges tehát megállapítani.

II.3. Az offshore

Az offshore eredeti jelentése parton kívüli, parton túli. A globális pénzügyi piacok „szürke szigeteiként” tekintenek rájuk, amely utal arra, hogy az adóparadicsomokban történő befektetés mintha a jog világán kívül esne.⁵⁴ Többnyire olyan országokra használják ezt a kifejezést, ahol kedvező adószabályozási rendszer mellett kedvezőbb feltételek biztosítottak a pénzügyi tevékenységekhez.⁵⁵ Christensen értelmezésében az adóparadicsom *autonóm vagy félautonóm joghatóságokat jelent, amelyek a laza jogszabályok kombinációját, a nem rezidensek jövedelmének és tőkéjének alacsony vagy semmilyen adóztatását, a banki vagy vállalati tulajdoni titoktartási lehetőségeket, valamint a harmadik felek hatóságaival való hatékony információcsere hiányát kínálják.*⁵⁶ Az OECD (Organization for Economic Co-operation and Development) négy konjunktív feltételét említi az offshore országoknak: a nemlétező/névleges adó, a transzparencia hiánya, az adózással összefüggő hatékony információcsere hiánya/ annak megakadályozása, illetve a valós gazdasági jelenlét követelményének

⁵¹ Lengyel: i. m. 1523. o.

⁵² Uo.

⁵³ Fülöp – Rimóczy: i. m.

⁵⁴ Gál Zoltán: Pénzügyi piacok a globális térben. Akadémia Kiadó, Budapest 2010.

⁵⁵ Offshore. HOLD Lexikon. <https://hold.hu/lexikon/offshore-ceg-jelentes-e-oroszagok/> (2023. 11. 28.)

⁵⁶ Ansia *Storm*: Establishing the Link Between Money Laundering And Tax Evasion. International Business and Economics Research Journal 2013/11. sz. 1443. o.

a hiánya.⁵⁷ E rövid meghatározásból kitűnik, hogy az adóparadicsomok mind az adóelkerülés, adócsalás, mind a pénzmosás bűncselekmények melegágyaként szolgálnak. A határokon átívelő pénzügyi bűnözés vagy az adóelkerülés terjedése ugyanakkor megköveteli a nemzetközi pénzügyi szabályozás megerősítését. Számos nemzetközi egyezmény született, illetve az Európai Parlamentnek is volt egy iránymutatása 2013-ban, ahol az államokat a hatékonyabb pénzügyi ellenőrzési rendszer kiépítésére, valamint az adócsalással szembeni fellépésre hívtak fel, illetve kötelezték.⁵⁸ Az offshore központok jelentőségét ennek ellenére az is mutatja, hogy becslések szerint a világ pénzügyieszköz-állományának 10%-át kezelik az adóparadicsomok.⁵⁹

Lényegében ez azt jelenti, hogy a magyar tulajdonosokkal rendelkező cégek olyan államokban vannak bejegyezve, ahol a cégektől és azok haszonhúzójától csak regisztrációs adót vár el az állam, nyereségadót nem. Ennek következménye, hogy a magyar adózó nem fizet a költségvetésbe nyereségadót, azt tehát megspórolja. Hasonlóan, az offshore cégek a pénzmosás elkövetését is elősegítik. Azáltal, hogy az anyaországból kiszervezett pénzeszközök tekintetében az offshore államok biztosítják a titokvédelmet az ügyfeleknek, a bűncselekményből származó vagyon is kimenekíthető, tisztára mosható.⁶⁰

Fontos azonban azt is megemlíteni, hogy az offshore cégalapítás nem minden esetben illegális. Az adóalanynak ehhez azt kell igazolnia, hogy a konstrukció létrehozására egy elsődleges, racionális, és később meg is valósult gazdasági indoka volt.⁶¹ Ehhez természetesen az is szükséges, hogy a céget az illetékességi területén neki kell vezetnie, nem alkalmazhat névleges tisztviselőket ennek érdekében. Bár legális az offshore adóparadicsomokba fektetni, az adófizetés elkerülése érdekében vitatott téma lett. Az adócsalás az adófizetés elkerülésének jogellenes gyakorlata, míg az adóelkerülés az adókötelezettség csökkentését célzó stratégiák legális alkalmazása.⁶² Mivel ez megfoszthatja az államokat a közszolgáltatások finanszírozásához szükséges forrásoktól, az offshore adóparadicsomok adóelkerülésre való felhasználását etikátlannak tekintik. Az offshore számlák nyitása, a tőke külföldön tartása természetesen legális is lehet, ez a profitmaximalizálás egyik része, viszont, ha egy magyar adóalany egyetlen célja az offshore cég alapításával, hogy ezzel

⁵⁷ Whistleblower Justice Network: What Is A Tax Haven? <https://whistleblowerjustice.net/what-is-a-tax-haven/> (2023. 11. 28.)

⁵⁸ Az Európai Parlament állásfoglalására irányuló indítvány az adócsalás, az adóelkerülés és az adóparadicsomok elleni küzdelemről. Európai Parlament. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-7-2013-0162_HU.html#_section2 (2023. 11. 29.)

⁵⁹ Jay Fitzgerald: How much wealth is stashed in tax havens? National Bureau of Economic Research. <https://www.nber.org/digest/nov17/how-much-wealth-stashed-tax-havens> (2023. 12. 03.)

⁶⁰ Brückner Gergely – Richter Szilvia: Még mindig divat az offshore. Figyelő 2014/14. sz. 2. o.

⁶¹ Brückner – Richter: i. m. 5. o.

⁶² J. P. Finet: Tax Evasion and Tax Fraud. FindLaw. <https://www.findlaw.com/tax/tax-problems-audits/tax-evasion-and-fraud.html> (2023. 12. 02.)

adót takarítson meg, az a rendeltetésszerű joggyakorlás elvébe ütközik, és megvalósítja a költségvetési csalás bűncselekményét.⁶³

A fantomcégek létrehozása egy tipikus megvalósulási módja az offshore tevékenységeknek. Fantomcégeknek nevezzük az olyan, tényleges gazdasági tevékenységet nem folytató jogi személyeket, amelyek csak papíron léteznek, vagyonnal nem rendelkeznek, és olyan joghatóság alatt vannak bejegyezve, amelyek nem biztosítanak hatékony információcserét az anyaországgal.⁶⁴ Mind a költségvetési csalás, mind a pénzmosás relációjában kritikus szerepük lehet. Előbbi esetében lényegében adóköteles jövedelmet, illetve pénzügyi eszközöket rejtenek el egy másik országban létrehozott fantomcégben. A már korábban említett transzparencia-hiány megkönnyíti ezen vagyonelemek lenyomozhatatlanságát.⁶⁵ A pénzmosás egyik gyakori elkövetési módja a fantomcégek másik államokban történő bejegyzése, majd a kiutalt, illegális forrásból származó pénzeszközök anyaországba történő visszautalása. A vagyonelemek adóhatóság általi mozgása ezen esetekben is aligha nyomon követhető.⁶⁶

II.4. A hatályos magyar ítélkezési gyakorlat

A magyar joggyakorlat számos döntése foglalkozik a bűncselekmények közötti kapcsolatok egyes aspektusaival. Tanulmányomban három jogesetet ismertetek, amelyek a korábban tárgyalt témakörökkel vannak összefüggésben. Az első jogeset a költségvetési csalás és a pénzmosás tényállási elemeit, illetve az elkövetési magatartásokat érinti, amelyben az eljáró bíróság azt tisztázta, hogy melyik bűncselekmény megállapításának van helye, ha a cselekmény mindkét bűncselekmény tényállási elemeit kimeríti. A második jogeset a pénzmosás, mint utócselekmény büntetendőségére tartalmaz megállapításokat. Végezetül a Kúria felülvizsgálati eljárását elemzem, amely hosszasan foglalkozott az adózatlan jövedéki termékekkel.

Az elemzésem körébe vont jogesetek:

- a) Győri Ítélőtábla (másodfokú bíróság): Bf.III.23/2018/10. számú ítélete
 - b) Anonim határozat, Törvényszék: 9.B.245/1119. számú ítélete
 - c) Kúria: Bfv.1105/2022/7. számú precedensképes határozata
- a) Az irányadó tényállás szerint a terhelt a költségvetésből származó pénzeszközök vonatkozásában mást tévedésbe ejtett, megtévesztett, ezzel cselekménye a Btk. 396. § (1)

⁶³ Brückner – Richter: i. m. 4. o.

⁶⁴ Paul Dixon: What Is a Shell Company in Money Laundering? A Key Tool for Criminals. Sanctions.io. <https://www.sanctions.io/blog/what-is-a-shell-company-in-money-laundering> (2023. 11. 28.)

⁶⁵ Uo.

⁶⁶ A Guide to Shell Companies. Red Flag Alert. <https://www.redflagalert.com/articles/risk/a-guide-to-shell-companies> (2023. 12. 06.)

bekezdés a) pontjába ütközött. A terhelt, mint egy pénzügyi intézmény alkalmazottja költségvetésből származó pénzeszközökre pénzügyi tranzakciókat, illetve számítástechnikai műveleteket végzett. Az elsőfokon eljáró bíróság indokolásában arra tért ki, hogy a terhelt a költségvetési csalás büntetett különböző tranzakciók útján követte el, amellyel a költségvetésből származó pénzeszközök vonatkozásában mást tévedésbe ejtett.⁶⁷ Majd ezen pénzeszközökre követte el az újabb, pénzmosás jellegű bűncselekményt azáltal, hogy a megszerzett pénzeszközökre pénzügyi műveleteket végzett, ezzel célja pedig a költségvetésből származó vagyon eredetének tisztára mosása volt. A törvényszék tehát elválasztotta egymástól a két magatartást, és a megtévesztéssel megvalósuló költségvetési csalást a más személy tévedésbe ejtésével befejezettnek minősítette. A másodfokú bíróság ezzel az indokolással nem értett egyet. Indokolásában azt fejtette ki, hogy a szóban forgó banki műveletek elsősorban azt szolgálták, hogy a terhelt a pénzeszközök feletti rendelkezési jogot megszerezze, az tehát beleolvad a megtévesztés körébe. Az ítéletábrá álláspontja az volt, – és hozott erre tekintettel reformatórius ítéletet – hogy a terhelt magatartásának – a különböző pénzügyi tranzakciók végzésének – célja az volt, hogy a vagyon feletti rendelkezési jogosultságot megszerezze, az tehát költségvetési csalásként értékelendő. Jelen esetben hiányzik az az alapcselekmény, amelyhez a pénzmosás, mint utócslekmény kapcsolódni tudna, illetve az elsőfokú bíróság által pénzmosásként is értékelt magatartás maga az alapbűncselekmény elkövetési magatartása, melynek következményeként a költségvetési csalás befejezetté vált és a vagyoni hátrány bekövetkezett.⁶⁸

E jogesetnél tehát a kérdés az, hogy mikor tekinthető befejezettnek a másik személy megtévesztése és feltétele-e a költségvetési csalás megvalósulásának az, hogy a pénzeszközök felett az elkövető rendelkezési jogot szerezzon. Véleményem szerint ez esetben az elkövető szándékából kell kiindulni. Ha a célja az volt, hogy a más tévedésbe ejtéséből származó vagyon felett a rendelkezési jogosultságot megszerezze, és ennek érdekében pénzügyi tevékenységeket végez, akkor a rendelkezési jog megszerzésével fejeződik be a bűncselekmény. Ha viszont a szándéka a megtévesztéssel szerzett pénz jogellenes eredetének az elfedése, és e célból hajtja végre az elkövető a különböző tranzakciókat, akkor pénzmosás is megvalósul, mint büntetendő utócslekmény.

⁶⁷ B.163/2017/29.

⁶⁸ Bf.III.23/2018/10.

- b) Az anonim határozat jogesete részben érintette az alapcselekményként értékelt költségvetési csalás elkövetése utáni pénzmosást, mint büntetendő utócselekményt. A pénzmosás elkövetésének feltétele, hogy az elkövető tisztában legyen az előcselekménnyel, a jogeset szerint tehát azzal, hogy a tényállás szerint működtetett számlázási, illetve átutalási lánc egyedüli célja az általános forgalmi adó meg nem fizetése volt. Az elkövető tudata ezen kívül át kell, hogy fogja azt is, hogy magatartása alkalmas a vagyon bűncselekményből származó jellegének elleplezésére. Ha az elkövető a bűncselekményből származó vagyont nem tünteti fel az adóbevallásában, csupán élvezi, hogy ezzel gazdagodott, a pénzmosás nem valósul meg. Ugyanakkor, ha további üzleti, befektetési célból azt felhasználja, vagy olyan bankszámlára utalja, ahonnan már követhetlenné válik a pénz eredete, pénzmosást követ el.⁶⁹

A bíróság ezen jogesettel tisztázta az utócselekmény büntetlenül hagyásának feltételeit, kiemelte az elkövetői szándék fontosságát, hiszen ez alapján állapítható meg bűnösségének terjedelme. Visszautalok a korábban – az utócselekmények körében – tett megállapításra, hogy az elkövetői szándék vizsgálata nélkülözhetetlen a pénzmosás megállapításakor. Az elkövető tisztában kell, hogy legyen a vagyon illegális eredetével, illetve tudata át kell fogja azt, hogy magatartásával pénzmosást valósít meg. Különben cselekménye legfeljebb gondatlan pénzmosásként áll meg.⁷⁰

- c) A Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott affirmatórius döntése ellentétes a korábban, adózatlan jövedéki termékek körében tett megállapításokkal. A felülvizsgálati eljárást megelőzően megállapított tényállás szerint a terheltek Magyarországon, költségvetési csalásból származó, adózás alól elvont dohányterméket szereztek meg, tároltak, és szállítottak külföldre annak értékesítése céljából. A Kúria döntésében úgy fogalmazott, hogy *„ezek alapján az I. rendű terhelt magatartásával az elkövetéskor az orgazdaság, az elbíráláskor a pénzmosás valamennyi törvényi tényállási elemét kimerítette, ekként a jogerős (korábbi bírósági) ítélet törvényesen minősítette az I. rendű terhelt cselekményét a Btk. 399. § (4) bekezdés a) és b) pont, (7) bekezdés b) pont szerint pénzmosás bűntettének.”*⁷¹

Ahogy azt a Jöt. 7. §-a is említi, adófizetési kötelezettség keletkezik a jövedéki termék Magyarországra történő jogellenes behozatalával is, tehát az adófizetési kötelezettség lényegében

⁶⁹ 9.B.245/1119.

⁷⁰ Btk. 400. §

⁷¹ Kúria Bfv.1105/2022/7.

azonnal esedékessé válik.⁷² Az adófizetés elmaradása a költségvetésnek vagyoni hátrányt okoz, ezzel meg is valósul a költségvetési csalás bűncselekménye. Ahogyan azt korábban is említettem, ez esetben a nyomozást a pénzmosás mellett az alapbűncselekményre is ki kell terjeszteni, mert feltételezzük azt, hogy a jövedéki termék Magyarországra történő behozatala költségvetési csalás volt. Az előcselekmény elkövetője viszont e jogesetben is ismeretlen maradt, ennek gyakoriságát a más által adózás alól elvont jövedéki termékek körében már hangsúlyoztam. Tehát nem történt más, mint keletkezett egy többlettényállás, amelynek kizárólagos funkciója a pénzmosás megállapíthatósága. Tehát, ha a költségvetési csalás második alapesetében foglalt tényállásokat vizsgáljuk, kijelenthetjük, hogy abban az esetben, ha az adózatlan jövedéki termékek megszerzése, tartása és kereskedelme pénzmosásként kerülne értékelésre, az lényegében kiüresítené a költségvetési csalás negyedik alapesetét. Tenné ezt azért, mert a jövedéki termék megszerzése, tartása, forgalomba hozatala, illetve kereskedelme fogalmilag kizárt lenne a pénzmosás negyedik alapesete mellett.⁷³

III. Összegzés

Kutatásom célja annak bemutatása volt, hogy a költségvetési csalás, illetve a pénzmosás – mint az állam gazdasági stabilitását, pénzügyi rendszerébe vetett bizalmat megingatni képes – bűncselekmények között számos korreláció fedezhető fel.

Mindkettő bűncselekmény utócselekményként is értékelhető, a különbség azonban az, hogy míg a költségvetési csalás büntetlen, addig a pénzmosás büntetendő utócselekmény. Ennek oka a pénzmosás háttérben meghúzódó társadalomra veszélyesség. A joggyakorlat is számos jogesetben foglalkozott ezzel a kérdéskörrel, és mára egy konzekvens ítélkezési eljárásrend alakult ki, azzal, hogy az elkövető szándékának vizsgálata nem nélkülözhető kérdés.⁷⁴

Nem említhetünk ugyanakkor konzisztenciát, illetve egységet az adózatlan jövedéki termékek vonatkozásában. Az elmúlt 20 év büntető gyakorlata nem volt képes egy logikus, következetes rendszert megalkotni, amely a jövedéki gazdaság költségvetési csalásba, illetve az gazdaság pénzmosásba integrálásával sem következett be. Ez természetesen arra is visszavezethető, hogy a jövedéki bűnözés nem azonos mértékben jellemzi az ország egész területét, az főleg a keleti régiót érinti és hiányoznak központi iránymutatások.⁷⁵

Gyakorlati aspektusból vizsgálva a bűncselekményeket kijelenthető, hogy a mai napig meghatározó szerep jut az adóparadicsomoknak abban, hogy az elkövetők magukat az adófizetési

⁷² Lengyel: i. m. 1512. o.

⁷³ Lengyel: i. m. 1523. o.

⁷⁴ Mező: i. m.

⁷⁵ Fülöp – Rimóczy: i. m.

kötelezettségek alól kivonják, illetve abban is, hogy a bűncselekményből származó vagyont tisztára mossák. Hiába az Európai Unió cselekvési hajlandósága az offshore visszaszorítására, egyelőre a hatékony megoldás várat magára.⁷⁶

A tényállás teljeskörű felderítése a megfelelő ítélet meghozatalának *conditio sine qua non*-ja, azaz elengedhetetlen feltétele. Ez mind az utócselekmények, mind az adózatlan jövedéki termékek körében érvényesül. Ahhoz, hogy a bíróság eldönthesse, egy meghatározott magatartás célja csupán a lelepleződés elkerülése volt, vagy az elkövető a büntetendő cselekményből származó vagyont tisztára mosását célozta, tüzetesen meg kell vizsgálni az elkövető szándékát, az előcselekmény körülményeit, illetve a tanúsított magatartás valamennyi aspektusát.⁷⁷ A jogesetek említése és elemzése ennek a nyomatékosítására szolgált.

⁷⁶ *Gál Z.*: i. m.

⁷⁷ *Mezős*: i. m.